

Faculteit Natuur- en Sterrenkunde

Fylakra

personeelsblad rond de Utrechtse fysica

42-ste jaargang, nummer 3, juni 1998

FYLAKRA nr. 289

FYLAKRA wordt uitgegeven voor de secties en afdelingen van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde van de Universiteit Utrecht

**42-ste jaargang, nummer 3
Juni 1998**

Oplage: 650

Redactie:

Rudi Borkus (JI, *eindredactie en vormgeving*)

Gijs van Ginkel (DIN/MBF, *hoofdredacteur*)

Joop de Haan (BUR)

Evert Landré (BUR)

Jaap Langerak (IGF)

Frans van Lunteren (IGG)

Gerard van der Mark (DIN/AGF)

Ada Molkenboer (JI)

Henk Mos (FCG)

Arjen Vredenberg (DIN/AGF)

Els Wolfs (JI)

Reproductie: Joop de Haan en Frans Choufoer, Drukkerij N&S

Redactieadres:

Rudi Borkus, Minnaertgebouw, k116, Leuvenlaan 4, 3584 CE Utrecht
tel. 030-2531007, intern 1007, email: r.borkus@fys.ruu.nl

Kopij voor FYLAKRA 1998 nr. 4 kan worden ingeleverd bij de leden van de redactie of gedeponereerd worden in het postvakje van FYLAKRA op kamer 152. Sluitingsdatum: 1 september 1998.

Kopij aanleveren op diskette als Word of als tekstfile (ASCII). In twijfelgevallen raadplege men de eindredacteur.

Artikelen worden geplaatst onder verantwoording van de redactie

Inhoud:

Geachte lezer(es).....	2
Van der Linden met pensioen	4
Mimi Zeegers-Dekkers verlaat het BOZ.	6
Liefde voor de wetenschap	8
<i>lezingencyclus over vrouwen en wetenschap</i>	
Annemiek Kop versterkt het Centraal Magazijn.	9
Tom Slegter laat zijn licht schijnen bij Lucent.	10
"Zij is toch wel zeer begaafd"	12
<i>de opening van het nieuwe Caroline Bleeker Gebouw</i>	
Bestemming: onbekend, <i>het Bureau-uitje</i>	15
Het Fylakon dagje-uit.	20
Harold Nefs:	23
Michiel Peters veroverd de doctorsbul	24
Het jaarlijkse IGF uitje.	26
Ansgar Koene	29
't Hoofthema, <i>column</i>	30
Eveline Plesman-Bonnikke is vertrokken.....	32
Vaarwel Universiteit, vaarwel Utrecht.....	34
<i>afscheid van Marie Louise de Jong en Willie Linskens bij MBF</i>	
Piet Ullersma gaat met pensioen	37
Dr. Gerard Barkema na veel omzwervingen terug bij de faculteit	38
De eerste facultaire informatiseringsmedewerker.....	40
Dr. Henrik Rudolph, de eerste 'MUB-se faculteitsdirecteur	41
Beeld zonder woorden.....	46
Nieuws uit het Debye Instituut	47
Risico-evaluatie en inventarisatie	49
Oratie Harrie Eijkelhof	50
Piet Zeegers legt zijn directeursransel neer	52
De Fylakra Lentequiz.....	53
Wetenswaardigheden rond de doop van het Caroline Bleeker Gebouw	54
Prof. Dr. Bram Achterberg directeur van het Sterrenkundig Instituut	58
Dave van de Heuvel.....	60

Geachte lezer(es)

Het zijn enerverende maanden voor de faculteit. In het oog lopend is natuurlijk de sterke "ont-Piet-ing" van de Faculteit. Piet Zeegers neemt op 26 juni a.s. afscheid als directeur en de dag daaraan voorafgaand, op 25 juni, neemt Piet Ullersma afscheid, door de wet daartoe gedwongen (pensioen). We hebben inmiddels al een nieuwe directeur, die zich warmloopt in de persoon van dr. Henrik Rudolph. Officieel werd zijn naam in dit verband op 24 april via E-mail bekend gemaakt, maar 50-90% (we hebben geen onderzoek gedaan, vandaar de foutenmarge) van de faculteit was gedurende de laatste 3-6 maanden onder strikte geheimhouding al daarover ingelicht. Hij wordt in dit nummer aan u voorgesteld en hij legt daarbij zijn verse directeursziel voor ons bloot.

Op 23 april stond de faculteit voor een immens moeilijke keus tussen twee vrouwen: de charme van de springlevende Eveline Plesman, die na vele jaren afscheid nam als secretaresse van het IMAU of de intrigerende persoonlijkheid van Caroline Bleeker. De laatste stond in het middelpunt van de belangstelling bij de tegelijkertijd plaatsvindende feestelijke naamgeving van de werkplaats ofwel het IGF-gebouw. Een terugblik daarop geeft Evert Landré.

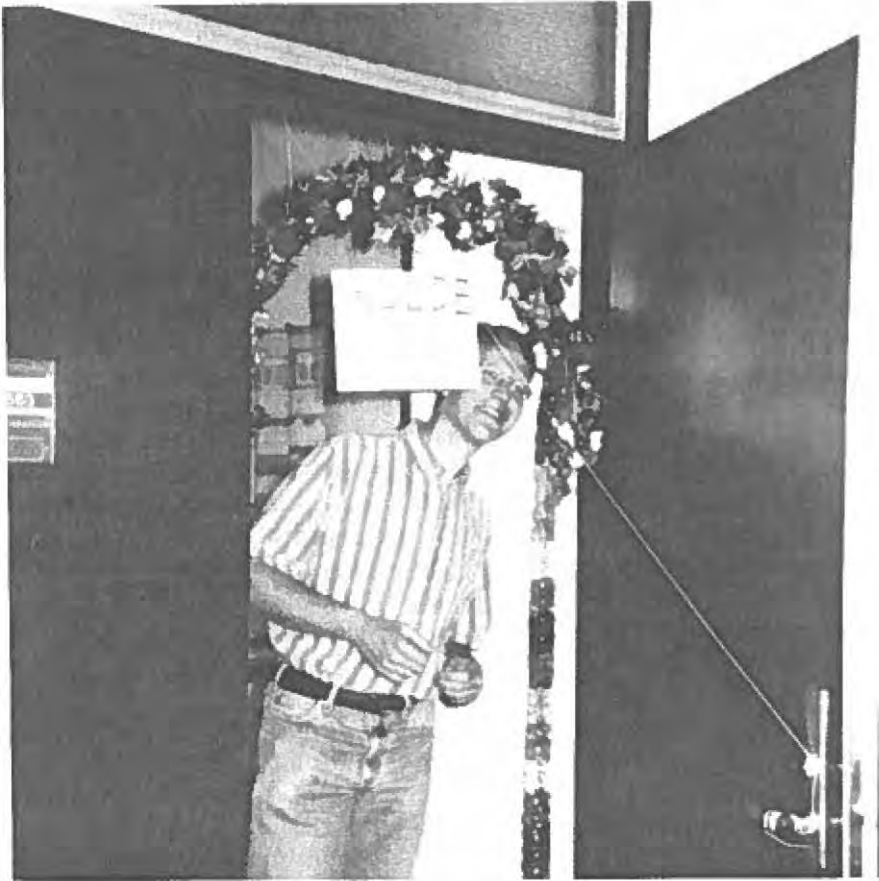
Onze fameuze Fylakra fotograaf Johan van der Linden ging ook met pensioen. Een woord van waardering en grote bewondering voor zijn prachtige portretten is hier zeer op zijn plaats. Fylakra zal nooit meer hetzelfde zijn na zijn vertrek. Dan zijn er natuurlijk nieuwe ontwikkelingen: Harry Eikelhof oreerde, Bram Achterberg werd voltijds hoogleraar in Utrecht en directeur van het Sterrenkundig Instituut, Michiel Peters promoveerde en er zijn vele nieuwkomers. Onze decaan, Hans van Himbergen, vierde zijn 50-ste verjaardag, maar niet alleen hij, zoals u kunt lezen. U hebt natuurlijk al gemerkt, dat onze columnist voor 1997, prof. Cees Andriess, heeft plaatsgemaakt voor de 1998 columnist, prof. Gerard 't Hooft. Hij zal u op zijn eigen wijze u deelgenoot maken van diverse zaken, zoals die alleen in een column kunnen worden besproken. Cees Andriess: hartelijk dank voor je zeer lezenswaardige columns.

Niet aan de orde komt de ingrijpende verbouwing op de eerste verdieping van het BBL. Waarschijnlijk moeten er, als het klaar is, rondleidingen worden georganiseerd voor de facultaire

medewerk(st)ers, zodat wij allen de weg weer weten in onze bestuurlijke wandelgangen.

De redactie wenst u goede zomermaanden en veel leesplezier.

Gijs van Ginkel, hoofdredacteur.

*Pedro Zeijlmans van Emmichoven wegens zijn huwelijk in de slingers
gezet door zijn collegae, foto Henrik Rudolph*

Van der Linden met pensioen

Na meer dan 40 dienstjaren heeft de heer Van der Linden de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. In zijn lange carrière als elektronicus heeft hij gewerkt voor verschillende hoogleraren van de faculteit Scheikunde die de meesten van ons slechts uit (zijn) verhalen over die tijd kennen. Onlangs heeft hij in een terugblik in de Fylakra zijn lange loopbaan en bevindingen in de achterliggende jaren op onnavolgbare wijze beschreven en ik zal daarom hier niet proberen een overzicht van zijn loopbaan te geven. Zijn vak, elektronicus, is in de afgelopen 40 jaar sterker veranderd dan dat van de meeste van zijn collega's. De opmars van apparatuur met silicium heeft alles veel kleiner en gecompliceerder gemaakt. In de 12 jaar dat ik met de heer Van der Linden heb mogen samenwerken is mij duidelijk geworden dat hij in staat is geweest met zijn tijd mee te gaan: kapotte computerbesturingen werden met evenveel gemak en deskundigheid geanalyseerd en gerepareerd als klassieke elektronica. Als er maar een schema was, kon elk apparaat gerepareerd worden. Daarnaast heeft hij veel apparatuur gebouwd of aangepast aan de behoefte van de gebruiker, meestal een dankbare promovendus. Al ging hij met zijn tijd mee, toch kon er soms een lichte voorliefde voor de elegante elektronica uit de oude tijd bespeurd worden. In ons elektronicamagazijn staan hiervan nog vele stille getuigen die eigenlijk net iets nauwkeuriger of betrouwbaarder zijn dan wat er nu gemaakt wordt. Vanwege hun pensioengerechtigde leeftijd heeft Van der Linden velen van hen recentelijk laten vertrekken.

Bij de meeste lezers van de Fylakra is Van der Linden vooral bekend door zijn fraaie portretfoto's bij de verhalen in dit blad. Velen van ons hebben menig uurtje met hem in de donkere kamer doorgebracht, eerst bij de opname en vervolgens bij het bekijken en bespreken van het resultaat. Tussendoor passeerden filosofische onderwerpen van uiteenlopende aard de revue. Het uiteindelijke resultaat van de foto's was altijd perfect. Wat niet goed was in zijn ogen werd resoluut verscheurd en in de prullenmand gegooid, al vond het onderwerp van de foto het best mooi en zeer geschikt als gift voor een familielid. Net als bij zijn bezigheden als elektronicus, werd het fotografische werk van Van der Linden gekenmerkt door talent, gedrevenheid en

perfectionisme. Het resultaat van zijn "hobby" is een unieke collectie van portretfoto's van medewerkers van de faculteiten Scheikunde en Natuurkunde in de afgelopen decennia. Tijdens de receptie in verband met het afscheid van de heer Van der Linden sprak John Kelly enkele woorden en hij opperde het plan om de portretfoto's tentoon te stellen. Laten we hopen dat dit in de nabije toekomst gebeurt.

Het echtpaar van der Linden, foto Gijs van Ginkel

Een taak die Van der Linden eveneens nauwgezet uitvoerde was het organiseren van de jaarlijkse verkiezingen voor het vakgroepbestuur. Zijn vertrek valt samen met de invoering van de MUB en deze verkiezingen zijn daardoor niet langer nodig. Voor het uitvoeren van deze taak zullen wij hem daarom niet missen. Wel zullen we hem missen als een bekwaam elektronicus, een unieke fotograaf en een goede collega. Wij hopen dat hij nog lang van zijn pensioen zal genieten en wensen hem en zijn vrouw het allerbeste toe!

Namens de collega's bij Gecondenseerde Materie,

Andries Meijerink

Mimi Zeegers-Dekkers verlaat het BOZ.

Het hoofd van de studentenadministratie (BOZ) heeft ons verlaten. Via een afscheidsfeestje in het Mathias van Geuns gebouw heeft ze, samen met haar familie, haar naaste medewerkers uitgezwaaid. Dory Seuren schrijft namens het BOZ een verslag.

24 maart jongstleden. Een pril voorjaarszonnetje nodigt uit om deze dag tot een feest te maken. Wij, de BV-ers -ook wel bekend als de BOZ-vrouwen-, zijn er helemaal klaar voor. Opgewekt worden de laatste voorbereidingen getroffen voor een gezellig samenzijn met Mimi, haar familie en andere genodigden. We gaan op weg naar restaurant Bologna waar alles voor de ontvangst in gereedheid is gebracht.

Na aankomst daar krijgt Mimi, zijnde het feestvarken, een corsage opgespeld en een bos bloemen overhandigd. Het feest kan beginnen. Een feest wordt het. De stemming zit er al meteen in. De genodigden zetten Mimi nog meer in de bloemetjes en zorgen dat de tafel vol cadeaus komt te staan.

Het Liber Amicorum wordt overhandigd door Anny de Jong (foto Evert Landré)

Natuurlijk is er ook nu weer een "officieel programma". Als eerste wordt iets aangeboden dat voor Mimi als een echte verrassing komt. Een heuse CD, helemaal alleen voor haar samengesteld door haar collega's van het BOZ. Met muziek die zij bij Mimi vinden passen of die betrekking heeft op een voorval uit haar leven. De titel spreekt voor zich: -BOZboss forever-. Om de CD compleet te maken is er een "tekst"boekje bij. Op de hoes een groepsfoto van degenen die dit alles aanbieden.

Wat later die middag houdt Frans Habraken een korte toespraak en biedt daarbij een mand met cadeaus aan. Uiteraard zeer nieuwsgierig naar de inhoud wil Mimi direct beginnen met uitpakken, doch er wordt haar een halt toegeroepen omdat men haar eerst, tweestemmig en uit volle borst, wil toezingen. Één regel uit het couplet, met een herhaald noemen van Mimi's naam, werkt op de lachspieren van de aanwezigen. Dubbele gezelligheid.

Terwijl iedereen geanimeerd geniet van een hapje en een drankje bekijkt Mimi, verlegen wordend, al het moois in de mand. Ze was zeer getroffen door het "Liber Amicorum" omdat daar een enorme persoonlijke inzet uit sprak van diegenen die het hadden samengesteld: de BOZzers en de Juliussen". Tegen het einde van de middag vraagt Piet Zeegers even het woord. Hij besloot met de woorden dat hij hoopte ook in de toekomst het scheidende hoofd nog eens tegen te komen.

In haar dankwoord refereerde Mimi aan het feit dat de toiletten nog niet voorzien waren van spiegels (welbekend bij de bewoners van de eerste etage van het MG) en dat het BOZ ten einde raad zelf een passpiegel heeft opgehangen in de damestoiletten, wat zeer de jalousie opwekte van de heren. (hoe zijn ze dat te weten gekomen???) Als troost wilde ze de heren op de valreep een spiegel aanbieden, wat enige hilariteit veroorzaakte toen die tevoorschijn kwam, want net die ochtend waren er mooie ronde spiegels aangebracht in zowel dames- als herentoiletten.

Als uitsmijter werd door de ganse goegemeente uit volle borst het lied "als ik boven op de Dom sta", gezongen. Dat was een zeer vrolijk einde van een naar haar eigen zeggen "zeer geslaagde middag".

Dory Seuren. (BOZ-medewerkster)

Liefde voor de wetenschap

Wetenschappers in gesprek over hun onderzoek en loopbaan.

Het Vrouwennetwerk van de Universiteit Utrecht organiseert een lezingencyclus over vrouwen en wetenschap. Dit voorjaar laten vrouwelijke wetenschappers van verschillende disciplines en generaties aan de UU in drie op zichzelf staande bijeenkomsten zien hoe zij hun loopbaan vormgeven

Vrijdag 19 juni voor alfa faculteiten.

Dinsdag 23 juni voor gamma faculteiten.

Vrijdag 26 juni voor bèta faculteiten.

De bijeenkomsten zijn vooral gericht op vrouwelijke WP-ers, van AIO tot en met Hoogleraar, maar alle belangstellenden v/m zijn welkom.

Toegang gratis. Opgave vooraf wenselijk (via e-mail of telefoon)

Informatie: Vrouwennetwerk LU Heidelberglaan 2, 030-2534805
email: e.veenis@fsw.ruu.nl

Bèta programma

Tijd : 14.00 - 17.00 uur, gratis entree

Plaats: Trans 1 (Leuvenlaan 21), zaal 111

14.00 - 14.30 Koffie en thee

Gelegenheid tot het bekijken van de Noorderlicht aflevering 'Vrouwen in de wetenschap'

14.30 - 15.30 Lezingen door:

drs. R Heller (grenslaagfysica): 'Natuurkundige: aangepast of eigenwijs?'

drs. A. Molkenboer (voorlichting Natuur- en Sterrenkunde): 'Hoe vrij is het kiezen?' Over keuzes in een wetenschappelijke carrière.

prof. dr. J. van Eijndhoven (natuurwetenschap en samenleving): 'Een kijkje door het glazen plafond.'

dr. I. Sterck (vergelijkende fysiologie): 'Aapjes kijken in de tropen: droom of werkelijkheid?'

15.45 - 17.00

Discussie o.l.v. Els Veenis (coördinator vrouwennetwerk).

Na afloop borrel ter plaatse.

Annemiek Kop versterkt het Centraal Magazijn.

Op 1 mei 1998 is het team van het Centraal Magazijn uitgebreid met Annemiek Kop, ze werkt op parttime basis.

Annemiek heeft 9 jaar bij de faculteit Economie en Management (FEM) van de Hogeschool van Utrecht gewerkt. Bij de afdeling interne zaken zorgde ze o.a. voor de post en verkocht ze kantoorartikelen en syllabi. Drie jaar geleden verhuisde de Hogeschool naar de Uithof en daarmee steeg haar klantenkring naar zo'n 5500 studenten. Wachttijden van 2 uur aan de balie waren dan ook in het begin geen uitzondering. Omdat het haar allemaal te massaal werd ging ze op zoek naar een andere baan.

Foto: Evert Landré

Reeds bij haar eerste bezoek aan de IGF was het haar duidelijk dat ze hier wilde werken: "Ik hou van werkplaatsen en van alles wat met techniek te maken heeft, en ik voelde me er meteen thuis". Dankzij het onvolprezen artikel coderingssysteem en de gebruikersvriendelijke computerinvoer kon ze zich snel inwerken, ook al kent ze nog niet alle elektronische componenten bij naam.

Annemiek heeft een opleiding voor etaleuse/decorateuse gevolgd en in dit vak een aantal freelance opdrachten uitgevoerd. Ook volgde ze een aantal cursussen op creatief gebied. Ze noemt zichzelf een 'creatieve duizendpoot', zo maakt ze in haar vrije tijd speelgoed, puzzels, brochures en houten voorwerpen. Ook voor het repareren van huishoudelijke apparatuur of het werken met computers draait ze haar hand niet om. Verder is ze geïnteresseerd in fotografie, koken, het goede leven in Frankrijk, de natuur en wandelen. Kortom, redenen genoeg om eens kennis met haar te maken aan de balie van het Centraal Magazijn.

Jaap Langerak.

Tom Slegter laat zijn licht schijnen bij Lucent.

Tom Slegter treedt met ingang van 1 juli 1998 in dienst van de firma Lucent Technologies in Huizen. Op de afdeling Data Transmissie gaat hij werken aan de ontwikkeling van de Super Highway van de toekomst.

Aanvankelijk werkte Tom in het van der Graaff Laboratorium aan het onderhoud van de front-end data acquisitie van de versnellers. Daarna zou hij zich gaan bezighouden met de modernisering van de besturing van de Tandem Generator. Zo ver zou het echter niet komen, Paul van Haren was op dat moment op zoek naar een software elektronicus en 'head-hunter' Cees de Laat bracht hem in contact met Tom. Paul begreep onmiddellijk dat dit de man was die hij zocht, en zo trad Tom in 1994 in dienst van de Elektronische Groep van de IGF.

Zijn eerste project betrof het ontwikkelen van de besturingssoftware voor de Dutch Open Telescope (DOT) in La Palma. Deze software draait op een aantal micro-controllers die via een netwerk met elkaar zijn verbonden. De eindcontrole vond plaats bij de TU in Delft waar de telescoop in een grote hal stond opgesteld. In het kader van dit project maakte hij kennis met LabView (een software pakket voor het ontwikkelen van grafi-

Foto: Theo Beijaard

sche user-interfaces). Deze kennis vergrootte hij tijdens volgende projecten en zo groeide hij uit tot de LabView specialist van de UU. Het Hemad project voor AGF noemt Tom een voorbeeld van hoe je een project moet runnen. Van tevoren alles uitgebreid met de opdrachtgever bespreken en op papier zetten. De eigenlijke realisatie

van een project duurt dan relatief kort. Overigens traden er bij dat project wel onvoorziene problemen op, maar die werden veroorzaakt door franse ADC modules die niet aan de specificaties voldeden.

Momenteel werkt Tom samen met Bert Mooi aan de modernisering van de aansturing van de versnellers. Een groot aantal meters en knoppen in de controlekamer moeten plaatsmaken voor een PC. De diverse 'eilanden' (groepen hardware met verschillend hoogspanningsniveau) worden bestuurd door micro-controllers die via een zgn. CAN-netwerk met de controlekamer zijn verbonden. Na een succesvol pilot project (Kan-CAN?) wordt nu gewerkt aan de besturing van een compleet eiland (CAN-Kan!), hierbij worden 4 door de IGF ontwikkelde CANADIO's (CAN Analooq Digitaal I/O modules) ingezet. En zo begint en eindigt Tom's carrière bij de Universiteit dus met werken aan de versnellers.

Waarom verandert Tom eigenlijk van baan, is hij misschien gezwicht voor het 'grote geld' wat het bedrijfsleven tegenwoordig voor goede 'software-ici' over heeft?. Tom inventariseert eerst de zaken die hij achterlaat: 'interessante projecten en interessante collega's met onverwachte hobby's'. Voor zijn toekomst acht hij het echter beter om niet langer dan 4 jaar bij de Universiteit 'te blijven hangen'. Tijdens een open dag heeft hij uitgebreid bij Lucent rondgekeken en met allerlei mensen gesproken. "Lucent maakt hoogwaardige technologie, biedt ontwikkelingskansen en er heerst geen 'jasje-dasje' mentaliteit. Van de werknemers wordt een hoge inzet verlangd, maar het bedrijf is ook bereid om daarvoor te betalen". Redenen genoeg voor Tom om z'n toekomst met vertrouwen tegemoet te zien.

Op 30 juni neemt Tom afscheid. Maar voor het zover is gaat hij eerst nog op vakantie. Tom houdt van verre reizen en deze keer gaat hij een trektocht maken in Peru.

Tom, we wensen je een prettige vakantie en heel veel succes in je nieuwe baan!.

Jaap Langerak.

"Zij is toch wel zeer begaafd"

(De doop van het Caroline Bleeker Gebouw)

Zoals in de vorige FYLAKRA werd aangekondigd vond op 23 april jl. de naamsverwisseling plaats van IGF-gebouw tot Caroline Bleeker Gebouw. Waarom, daarover is genoeg geschreven: dit voorjaar verscheen immers het resultaat van een volstrekt uit de hand gelopen hobby van Fylakra-hoofdredacteur Gijs van Ginkel - een heuse, prachtig geïllustreerde biografie van Caroline Bleeker. FYLAKRA besteedde daaraan aandacht en was nu, o.a. in de persoon van Evert Landré, aanwezig bij de "omdoop". De foto's zijn van de auteur.

De stemming zat er al meteen goed in in zaal 102 van het BBL, waar de gasten, die vermoedelijk *allemaal* positief hadden gereageerd op de uitnodiging (veel oud-medewerkers van de optische fabriek van mevr. Bleeker in Zeist, die het feest terecht zagen als een reünie), samenstroonden. Gemiddelde leeftijd? Aanvankelijk duidelijk boven de 65; later, toen iedereen er was, lager. Herinneringen werden opgehaald bij de koffie met cake, de speciale aflevering van GEWINA (zie voor uitleg de op-een-na-laatste alinea van dit verslag) ging vlot van de hand, evenals de kleine monografie, die onder redactie van Gijs van Ginkel was verschenen.

Foto 1

De eigenlijke feestelijkheden begonnen, na korte inleidingen van IGF-hoofd Jaap Verkerk en faculteitsdirecteur Piet Zeegers, met een met lantaarnplaatjes verluchtigde lezing over het leven en werk van Caroline Bleeker door haar biograaf. Die werd gehouden in zaal 105 van het BBL, de enige zaal die groot genoeg was om alle toehoorders te huisvesten. Na Gijs van Ginkel sprak Jaap Verkerk over recent ontwikkelde en nieuw te ontwikkelen instrumentatie waarna de aanwezigen zich via de loopbrug begaven naar de aan het einde daarvan gelegen hal in het IGF-gebouw, waar zij via een monitor getuige konden zijn van de naamsonthulling van het Caroline Bleeker Gebouw (zie foto 1).

Vervolgens was het de beurt aan CvB-lid mevrouw B.E. van Vucht Tijssen om het door Marleen van Dijk gemaakte portret van mevr. Bleeker, dat in de hal was opgehangen, te onthullen (zie foto 2). De kunstenaar gaf daarop een toelichting op het portret, waarop ook de naam prijkt van prof. Zernike, de uitvinder van de fasecontrastmicroscop (Nobelprijs voor natuurkunde 1953), die op zijn aanwijzingen in Zeist werd vervaardigd.

Foto 2

Jaap Verkerk bood mevr. Van Vucht Tijssen en Piet Zeegers een in geitenleder gebonden exemplaar aan van de Bleeker-biografie van Gijs van Ginkel, die er zelf ook één in ontvangst mocht nemen (zie foto 3).

Men zakte een verdieping, niet om door te zakken, maar om onder het genot van het traditionele glaasje en hapje oude bekenden te ontmoeten en om de tentoonstelling te bezichtigen die door Gijs van Ginkel en Ad van Gameren was ingericht vier vitrines vol apparatuur en een vitrine met lezenswaardig materiaal.

De organisatie had een groot aantal herdrukte exemplaren laten neerleggen van *GEWINA* (tijdschrift voor de geschiedenis van de wiskunde en de natuurwetenschappen) 1997 nr.4, een themanummer over wetenschappelijke vrouwen. Het vond gretig aftrek en het deed de *FYLAKRA*-redactie deugd dat de reeks artikelen in *FYLAKRA* over de bètavrouwen als bron was gebruikt bij één der bijdragen.

Foto 3

Het bleef nog lang gezellig in de grote werkhal van het IGF.....hoho: Caroline Bleeker Gebouw. Iedereen was getuige geweest van een fantastisch initiatief om de naamgeving te verrijken met zo'n programma!

Evert Landré

Bestemming: onbekend

Op woensdag 13 mei jl. vond het traditionele dagje-uit plaats van de medewerkers van het Bureau van de faculteit (FCG, FZ, PZ, Gebouwbeheer, Bibliotheek en Secretariaat). De organisatoren Carel de Graaf (GB), Wil van Hoof (PZ) en Linda Huldman (Secr) hadden een nieuw element ingebracht: geheimzinnigheid. Aan niemand (op één na: zie de tweede alinea) werd verteld waarheen ditmaal de reis ging. Pas twee uur na het vertrek van de bus begon men een vermoeden te krijgen van het reisdoel: het toevallig op die 13-de mei heetste plekje van Nederland. Ook wij houden de lezer nog even in spanning. Oorspronkelijk zouden enige wegwerpcameraatjes worden uitgedeeld, waarmee foto's konden worden gemaakt van alle avonturen; dat ging niet door, maar toevallig had FYLAKRA-redacteur Evert Landré (sedert 1 september 1997 na ruim 35 jaar weg bij Sterrenkunde en toegevoegd aan het secretariaat als medewerker informatie en documentatie) zijn camera bij zich; hij doet verslag.

Foto 1: Gezellig koffiedrinken aan molenstenen tafeltje (Carel laat zien hoeveel Limburgse vlaaien hij achter elkaar op kan)

Toen de drie organisatoren van het jaarlijkse uitstapje van het Bureau van de faculteit op een zeer zonnige dag in maart ter plekke zich van hun taak kweten konden zij niet vermoeden dat op 13 mei de

weergoden hen nog gunstiger gezind zouden zijn. De dagen vòòr de reis waren al uitzonderlijk geweest (de warmste meidagen sedert die van de bevrijdingsmaand in 1945) en het zag er naar uit dat de trend zich zou voortzetten. Hoewel ik niet wist waarheen de reis zou gaan (Ponypark Slagharen, had iemand tot mijn afgrijzen geopperd!) had ik dinsdagavond naar het Belgische weerbericht gekeken en naast Maastricht het getal 31 (graden Celsius) zien staan! Waarom had ik op de VRT afgestemd? Omdat er ook geruchten waren over Zuid-Limburg en zelfs de Ardennen waren genoemd. Het werd.....een dag vol "activiteiten", zo verzekerde de organisatie ons.

Om 7.35 u. zette de bus met 32 passagiers (Marlies Trel zou zich later bij ons voegen; zij kende als enige het reisdoel) zich in beweging. Welke richting zou hij kiezen bij het knooppunt Rijnsweerd? Het werd een zuidelijke (Den Haag, Breda, Eindhoven? Niet Slagharen!). Van tijd tot tijd afgeremd door files bereikte de bus (chauffeur: Otto) het Zuid-Limburgse plaatsje Houthem St. Gerlach voor het tweede kopje koffie. Tweede? Jazeker! Reeds na een half uur rijden presenteerde de organisatie de reizigers in de bus een bekertje koffie. Een unicum in de traditie van het dagje-uit; later gevolgd door gekoelde dranken! De koffie in Café-Hotel "Geulhemermolen" in Houthem (waar het Anton-Pieck-interieur met molenstenen tafels, e.d. deed vermoeden dat hier ooit een echte watermolen had gefunctioneerd - zie foto 1) ging vergezeld van een punt Limburgse vlaai. De bus bracht ons vervolgens naar een aan de weg naar Valkenburg gelegen centrum dat avontuurlijke tochten organiseert, Adventure Sport Promotion BV (voor degenen die het Nederlands niet machtig zijn) te St. Gerlach. Er werden twee groepen samengesteld, elk onder leiding van een ervaren gids. Eén groep, 16 à 17 mens sterk, formeerde zich tot fietsgroep en kreeg mountainbikes en valhelmpjes uitgereikt, de tweede groep, in omvang iets kleiner, ging eerst wandelen. De bedoeling was dat de twee groepen elkaar vóór de lunch zouden ontmoeten bij een aan de Geul, langs de "achterweg" tussen Houthem en Valkenburg, gesitueerd restaurant.

De wandelgroep, waartoe schrijver dezes behoorde, verliet Houthem St. Gerlach in zuidoostelijke richting. Lopend langs de Geul werd Valkenburg bereikt. Recht tegenover de achtergevel van de brouwerij "De Leeuw" (bier waarop Limburg óók trots is, maar wat een stank!)

bevindt zich het gangencomplex "De catacomben", een in een berg mergel uitgehouwen imitatie van de catacomben in Rome. De groep werd verdeeld in twee groepjes van vrijwel gelijke grootte. Ieder subgroepje kreeg vier kaarsjes uitgereikt en moest ergens in de binnenzijde van de berg water zien te vinden. Na een minuut of twintig werd dat gevonden en wie Anouk Aelmans hoorde gillen wist dat zij niet het water, maar wél een doodstil in een sarcofaag liggende gids had aangetroffen.

Diezelfde gids joeg ons vervolgens een vrij steile heuvel op. Dat was even afzien voor sommigen. Maar de wetenschap dat een heuvel twee kanten heeft deed ons vastberaden voortgaan. Onderweg werden wij geconfronteerd met een venijnig dalletje, waarover een boomstam was gelegd. Als goede directeur beet Piet Zeegers het spits af bij het overschrijden van het dal. Bij het restaurant ontmoetten wij de mountainbikers, die eveneens doldwaze avonturen hadden beleefd op smalle weggetjes en met vallende collega's. Voor een paar wandelaars (en ik mocht mij tot hen rekenen) stond toen al vast dat zij in ieder geval *niet* zouden fietsen!

foto 2: Linda Huldman komt als één van de weinigen over het water

Na de lunch, goed voorbereid en smakelijk, gingen de wandelaars fietsen en de fietsers wandelen. Het was een waar genoegen de wandelaars te zien worstelen op het touw om over kolkende stromen te geraken (zie foto 2). Onderweg bleek dat het "zoeken naar water" (in de mergelgangen) door de wandelaars werd uitgelegd als "zoeken naar vocht", want de mergelgangen werden nooit bereikt, maar wel troffen de wandelaars en

de niet-fietsers elkaar bij het lommerrijk gelegen café "Tivoli" voor het nuttigen van fris, bier of een coupe met ijs, slagroom en met een vracht echte aardbeien.

Gezamenlijk wandelden we terug naar de ASP BV, waar zich later ook de fietsers vervoegden. Er werd verwoed over touwladders gelopen en "abgeseilt" (zie foto 3). Carel de Graaf werd uitgedaagd om met de kleren aan in het zwembad te duiken hetgeen hij "spontaan" deed; hij had overigens twee verschoningen bij zich.

foto 3 Met veel lawaai seilt Anouk Aelmans ab

Tegen kwart over vijf gingen we op weg naar de laatste "activiteit": een diner bij een plaatselijke Griek in Valkenburg (één van de 52 restaurants aldaar), die, als slim ondernemer, in een leegstaande kerk (luisterend naar de toepasselijke naam "Ekklesia") op eenderde van de geheiligde grond een vloertje had laten aanleggen, zodanig dat eronder zich de keukens en de toiletten bevinden en erboven het restaurant. De maaltijd en het toetje waren overvloedig; het bedienend personeel vertroetelde ons en voelde perfect aan wanneer de droge kelen weer bevochtigd dienden te worden.

Zoals bekend wordt ieder jaar een drietal medewerkers van het bureau gevraagd om het jaarlijkse uitstapje te organiseren. Teneinde eindeloos gezoek te voorkomen had de organisatie bij de eigenaar van "Ekklesia" een z.g. wisseltrofee (een Grieks beeldje in

souvenirverpakking) weten los te praten die werd door Carel uitgereikt aan Wouter Harmsen die dus voor volgend jaar de klos is en twee medeorganisatoren moet zoeken.

Rond een uur of negen werd de terugreis aanvaard. Gedurende een kwartier zat de bus klem in een bocht omdat de eigenaar van een Renaultje zijn voertuig fout had geparkeerd, maar chauffeur Otto schrok er vervolgens niet voor terug een straat in te rijden, die werd gemarkeerd door een rood bord met een witte, horizontale balk.

foto 4: een trotse Wouter Harmsen met de zojuist verworven trofee

Toen de bus om kwart over elf het Princetonplein opdraaide konden de reizigers terugzien op een geslaagde, uitstekend georganiseerde reis. De Maan, die op dat moment verrees boven de oostelijke horizon, op weg naar het laatste kwartier, zag dan ook louter tevreden gezichten.

Evert Landré

Het Fylakon dagje-uit.

Hans Koliijn nodigde eenieder uit om mee te gaan naar de Afval Verwerking Rijnmond (AVR) bij Rotterdam. In eerste instantie denk je: "*Hè bah, wat vies, wat moet ik daar nou.*" Maar eigenlijk was ik wel benieuwd naar hoe afval wordt verwerkt. En vooral of dat inderdaad gescheiden wordt gedaan. Wat dat laatste betreft ging ik geheel tot tevredenheid gestemd 's avonds naar huis. Zo'n nette, schone en geordende afvalverwerking had ik niet verwacht. De troep ligt bergen hoog en het riekt enigszins naar ammoniak. Sommige gevoeligeren neuzen vonden het er stinken.

Aandachtige toeschouwers, kijkend naar een afvalberg

De groep werd in tweeën gesplitst en rondgeleid door twee keurig in het pak zittende heren. Je verwacht ze eerder in een smoezelige overall. Uit veiligheidsoverwegingen kregen we allemaal een helm en een bril op, voor zover je niet al brildragend was. We begrepen in eerste instantie niet waarom we die helmen op moesten, maar bij het zien van al die meeuwen buiten kregen we wel een idee. Er werd

uitgebreid verteld over de restafvalverwerking. In de hal waar de verbrandingsovens voor het restafval stonden hing een heel penetrante lucht, die de ademhalingswegen prikkelde. Wie er niet tegen kon hield z'n jas voor de neus.

In die ovens is de temperatuur 1200 graden. Van de compostering van GFT (groente-, fruit- en tuinafval) konden we alleen de tientallen meters hoge berg zien liggen. Daarna liepen we naar de gebouwen en ovens van het chemisch afval. Dit wordt onderverdeeld in vloeibaar en op pindakaas lijkende stoffen. Hieruit trok ik mijn conclusie: pindakaas is chemisch afval. In piramidevormige ovens wordt vlieg-as opgevangen, dat gebruikt wordt bij het maken van gips. Als je zo over dat terrein loopt en je ziet al die buizen en schoorstenen dan vraag je je af hoe bedenken ze het. Hoe weten ze nou hoe lang zo'n buis moet zijn. Afijn, dat wordt allemaal ontworpen door ingenieurs bij de AVR op een oven met zeven schoorstenen na, die door Oostenrijkse ingenieurs is ontworpen.

In een pittoresk gelegen restaurant in Brielle kregen we een heerlijke lunch. Om half twee stapten we in de bus om naar de Maasvlakte te gaan waar de grootste container terminal van Europa ligt (ECT = European Combined Container Terminal). Onderweg stapte de gids in. Hij kon ons heel wat vertellen over deze haven in Rotterdam. De hele haven van Rotterdam is 42 km lang en heeft een oppervlakte van 10.500 ha. Om de Maasvlakte te maken is 175 miljoen kubieke meter zand gestort. Het water in de haven is ruim 25 meter diep. (De bus reed wel akelig dicht langs de kant.) De aanvoerroute is 25 meter diep. Een zwaar beladen container schip van zo'n 156.000 ton steekt wel 23 meter diep en houdt dus maar twee meter over. Er lag helaas maar één schip (nou...eigenlijk een roestbak) in de haven dat gelost werd in een deel dat helemaal gerobotiseerd is. Dat ziet er heel futuristisch uit. Alles beweegt en rijdt maar je ziet er geen mens. Het werkt allemaal op chips.

Denk ook niet dat een container gewoon een container is. Er zijn containers die verwarmd kunnen worden b.v. voor de palmolie. Er zijn er die diepvriezen b.v. voor de vis. In de haven is een deel waar die containers worden geplaatst en op de elektriciteit aangesloten kunnen worden. Iedere vier uur wordt de temperatuur gecontroleerd. Er staan kranen die 50.000 ton kunnen heffen en er staan er die 150.000 ton kunnen heffen. Je zou het niet geloven als je ze niet met eigen ogen zag staan. Bij de aanvoerroute naar de haven stapten we uit de bus.

De gids vertelde ons dat er bij de Slofter 16 zeehondjes liggen. Zo schoon is het water. Trouwens, voor wie eens wat anders wil: 'Deze hele container terminal is te koop voor 500 miljoen gulden'.

Even uitwaaien op een strandje nabij de aanvoerrote van de haven

Dan heb je nog de MOT = Maasvlakte Olie Terminals met pijpleidingen naar Rusland en het Ruhrgebied ad fl. 1 miljoen per kilometer. Uit Japan zijn ze wezen kijken bij zowel de AVR als de ECT hoe wij Hollanders dat allemaal doen.

Al met al een leerzaam en ontspannen dagje met veel zon en geen files op de weg. Zo kom je nog eens ergens waar je normaliter niet zo gauw naar toe gaat. Dank aan het Fylakon bestuur.

Marion Wijburg

N.B. Foto's zijn van de hand van de auteur.

Harold Nefs:

tastonderzoeker bij het Helmholtz Instituut

Op 1 april is Harold Nefs begonnen aan het project "vormwaarneming via de tast". De komende vier jaar zal hij zich verdiepen in de haptische waarneming van textuur en de invloed van textuur op de waarneming van vorm. Hij heeft nog geen ervaring op dit specifieke gebied dus voorlopig zal hij wel lezend op zijn kamer (BBL 371) te vinden zijn tussen stapels artikelen en proefschriften. Wie (tegen betaling) proefpersoon bij hem wil zijn moet nog even geduld hebben maar kan zich wel vast bij hem aanmelden!

Harold woont op dit moment nog in Deurne en is dus een goede klant van de NS. Hij is echter naarstig op zoek naar woonruimte, dus wie iets voor hem weet... Ik wens Harold een plezierige en vruchtbare tijd toe bij ons in de tastgroep!

Astrid Kappers

Foto: Gijs van Ginkel

Michiel Peters verovert de doctorsbul

Op 2 feb. promoveerde Michiel Peters in de sectie Gecondenseerde Materie van het Debye Instituut bij professor Jaap Dijkhuis. In zijn proefschrift "Noise measurements on silicon quantum dots" beschrijft hij elektrische ruismetingen die hij gedaan heeft in Silicium quantum dots. Hij werkte nauw samen met Philips NatLab die hem van zeldzame samples voorzag.

Hoewel je het nauwelijks aan zijn humeur kon merken heeft hij vooral in de eerste twee jaar grote hobbels moeten nemen om überhaupt aan de experimenten toe te komen. Voordat hij die zeer gevoelige metingen kon doen moest hij namelijk afrekenenen met onder andere de 'natuurlijke' achtergrond ruis die aanwezig is in de gebouwen van de natuurkunde faculteit. Dagenlang struinde hij met zijn radio ontvanger door het gebouw op zoek naar de stoorbron. Onder andere door inzet van de marine en natuurlijk Frans Wollenberg kon dit allemaal opgelost worden.

Experimenteel was dit project een succes, maar zeker ook wat de onderzochte fysica betreft mag het er wezen. Michiel bracht tot in het grootste detail het opladen met individuele elektronen van een wanordelijke quantum dot in beeld en bestudeerde een aantal groot aantal fysische effecten in de mesoscopische fysica.

Niet alleen in de fysica was de wanorde te vinden. Als kamergenoot hadden we namelijk dezelfde manier van archiveren en clean desk policy: We werkten beiden niet alleen aan wanorde in quantum systemen, maar ook aan wanorde op bureaus.

In de december maand, echter werkte hij uit overtuiging niet. Dat was namelijk de reismaand. Landen als onder andere India en Zimbabwe werden aangedaan. Na terugkomst werd er in januari altijd een dia-avond voor de collega's georganiseerd, al dan niet met een van zijn legendarische 'rijst met prutjes. Trouwens, bij het maken van dia's heeft hij een eigenaardige filosofie. Zijn theorie namelijk luidt dat de dia mooier wordt naarmate je meer gevaren trotseert om hem te maken. Hij klimt daarom op muurtjes, in palen en op daken. Een van de hoogtepunten was wel de foto van de Taj Mahal die als screensaver geïntroduceerd werd.

Foto: J.J. van der Linden

Bij het schrijven van dit stukje was het nog niet duidelijk wat Michiel hierna gaat doen. Eerst moest er natuurlijk een aantal vakanties ingehaald worden, en gelijk heeft hij.

Paul Vledder.

Het jaarlijkse IGF uitje.

De boog kan niet altijd gespannen zijn, en daarom stapte het voltallige personeel van de IGF op 20 mei in de bus voor een uitstapje wat door de feestcommissie was omschreven als: "Het geheel draait om motorkracht en snelheid in het verleden en in het heden. Wie de helm past trekt hem aan". Foto's zijn gemaakt door Willem Tyben

We arriveerden om 10.00 uur in het Autotron in Rosmalen om de geschiedenis van het automobiel onder de loep te nemen. Helaas had onze gids panne met zijn antieke voertuig en het kostte de wegwacht blijkbaar veel moeite om hem weer op gang te krijgen. Hierdoor moest de rondleiding sterk worden ingekort, dus minder tijd voor het beantwoorden van slimme vragen. Maar aangezien alle tentoongestelde auto's zijn voorzien van een uitvoerige beschrijving is het op eigen houtje rondwalen ook erg leuk.

Het Autotron beschikt over een grote collectie die begint bij de 1e Benz uit 1885, waarbij duidelijk is voortgeborduurd op de fiets. In de loop van de jaren blijken er heel wat automerken te zijn opgekomen om na verloop van tijd weer van het toneel te verdwijnen. Een Nederlands voorbeeld daarvan is het fabriekaat Spyker waarvan enkele prachtige exemplaren staan opgesteld. Heel apart is ook de gepantserde Mercedes die Kaiser Wilhelm bezat toon hij in Doorn verbleef. Door middel van lampjes op het dashboard kon hij z'n chauffeur bevelen geven zoals 'Links', 'Rechts', 'Halt' of 'Haus'. Diverse medewerkers kwamen modellen tegen waarin zij zelf of collega's nog hadden gereden, zo was er bijvoorbeeld de "Messerschmidt", een soort driewieler met cockpit, waarin destijds de chef elektronica dagelijks in de Bijlhouwerstraat verscheen.

Na de lunch, die in het restaurant van het Autotron werd genuttigd, vertrok de bus naar 'Holland Indoor Karting' in het dorpje Akel. Daar had men het sfeertje van de race wereld zorgvuldig nagebootst, we werden ontvangen door een echte 'pitspoes' die later ook de prijsuitreiking verzorgde. De feestcommissie had 10 teams samengesteld met toepasselijke namen zoals Prost, Mc Laren, Tyrell en Ferrari. De teams bestonden elk uit 3 personen die bij toerbeurt 7 minuten moesten rijden. De 'piloten' kregen vooraf instructies over

de veiligheidsvoorschriften en de betekenis van de vlaggen die door het baanpersoneel werden gebruikt. Daarna gingen de 10 wagens onder oorverdovend lawaai van start. De rondetijden werden door een computer geregistreerd.

Prijswinnaars (verliezend teammanager op de achtergrond?.)

Aanvankelijk lag het team 'Prost' met captain Dennis Driessens op kop, maar na een kwartier nam het team 'Sauber' o.l.v. Ronald Jacobse de leiding over terwijl 'Arrows' o.l.v. Manfred van de Berg de 3e plaats innam. Manfred liet geen middel onbepoefd om een betere positie te veroveren, zodat menig coureur in de autobanden belandde. Team 'Williams' lag intussen in 10e positie, dit kwam omdat Piet Zagwijn op het laatste moment verstek liet gaan omdat hij het zonder rijbewijs niet verantwoord vond om mee te doen. Zijn plaats werd ingenomen door Ilja Nagtegaal, maar zelfs hij kon dit verlies niet meer goedmaken, mede omdat er na de laatste wissel een spookrijder uit een ander team in zijn kart bleek te zitten. Ook het team Jordan van Theo Beijaard had met problemen te kampen, toen hij de kart van Leo van Oostveen wilde overnemen trof hij die leeg in de pits aan, terwijl Leo spoorloos verdwenen was. Theo moest toen de race samen met Lou Kok uitrijden, maar behaalde toch nog een verdienstelijke 6e

plaats. Aan de posities van de 3 koplopers kwam gedurende de race geen verandering, zodat team 'Sauber' met Ronald Jacobse, Michiel Manten en Johan de Ruijter met de eer ging strijken. Ze hadden in totaal 79 rondes afgelegd, hun snelste rondetijd was 37.77". Op de 10e plaats eindigde team 'Williams' met Chris Beauveser (van die rode sportwagen) Gerard Hörchner en Ilja Nagtegaal, zij hadden in totaal 66 rondes afgelegd.

Proost!! Op een geslaagde dag.

Na al dit geweld was er even tijd voor een koud pilsje, waarna de bus ons naar de camping van Boer Bertus in Vianen bracht voor een barbecue. Bertus had niets aan het toeval overgelaten en voor een gigantische hoeveelheid voedsel gezorgd. Waarschijnlijk was hem door de feestcommissie ingefluisterd dat de IGF een aantal fameuze eters in zijn midden heeft, waardoor al menig horeca uitbater tot wanhoop is gedreven. En zo werd deze barbecue een gezellige afsluiting van een geslaagde dag. Alle lof voor de feestcommissie bestaande uit Jan Leideman, Gerard Hörchner, Ronald Jacobse en Jaap Verkerk.

Jaap Langerak.

Ansgar Koene

**binoculair waarnemend onderzoeker in opleiding bij het Helmholtz
Instituut**

Foto Gijs van Ginkel

dit door NWO-ALW gesubsidieerde project is te onderzoeken of er intrinsieke coördinatenstelsels zijn die het neurale oculomotorsysteem gebruikt voor de sturing en coördinatie van binoculaire oogbewegingen. Ik wens Ansgar veel succes met zijn onderzoek en een plezierig verblijf bij mijn afdeling.

Op 16 april is Ansgar Koene (OIO) begonnen aan zijn opleiding bij de afdeling Fysica van de Mens van het Helmholtz Instituut. Ansgar is afgestudeerd aan de faculteit Informatietechnologie en Systemen van de Technische Universiteit Delft. Het onderwerp van zijn afstudeeronderzoek was: Data-driven initialization and structure learning in fuzzy neural networks.

In de komende vier jaar zal hij werken aan het project "Geometry of binocular motor space". Het doel van

Casper Erkelens

't Hoofthema

Deze keer was het geen crack-mail waarmee het doornemen van de ochtendpost werd opgevrolijkt. Wel zat er een pakketje bij dat de vorm had van een boek. Ik krijg wel vaker een boek toegestuurd. Gewoon, omdat ik het heb besteld (maar meestal ben ik dat al lang weer vergeten als het eindelijk arriveert), of, en dat komt vaker voor, omdat een auteur zo attent is mij met een gratis exemplaar van zijn oeuvre te verblijden.

Dit laatste bleek hier het geval te zijn. De auteur was Lawrence Krauss van de Case Western University. Hij is een bekende van mij, die destijds fenomenologische studies maakte van het Standaardmodel voor de elementaire deeltjes en de kosmologie. Ik wist toen dat hij met een boek bezig was. Als fan van 'Star Trek' heeft hij zich verdiept in iets dat hij "The Physics of Star Trek" noemt. Waarom ik nu juist een exemplaar krijg toegestuurd is niet moeilijk te verklaren: het is de kersverse vertaling in het Nederlands, en ik ben één van de weinige Nederlanders die hij kent. De vertalers meenden dat met die titel moest zijn bedoeld: "De Wereld van Star Trek". Ik kan ze geen ongelijk geven.

De toon wordt gezet door Stephen Hawking, die in een voorwoord aan de lezer uiteenzet hoe je kunt sjoemelen met die snelheidsbegrenzer die de bureaucraat Einstein heeft ingesteld op ruimtereizen, want wie wil er nou met zo'n sukkeldrafje als de lichtsnelheid naar vreemde sterren reizen? Hawking weet wel hoe je Einstein met z'n eigen theorie om de oren moet slaan: de 'warp', een wormgat in ruimte en tijd. Dat je als theoreticus tientallen redenen kunt opsommen waarom dat nooit lukken zal deert hem niet. En zo lees ik in de Nederlandse vertaling dat Lawrence wel degelijk denkt dat de wetten van de fysica wormgaten toelaten. Je moet wel eerst beschikken over ongelofelijke hoeveelheden van een onbestaand en onbestaanbaar materiaal, en je moet zo klein zijn als een elementair deeltje om door zo'n wormgat heen te kunnen, enzovoort, enzovoort, maar dan heb je toch een mooie manier om een loopje te nemen met, en in, ruimte en tijd!

Verder in het boek wordt de 'trekstraal' behandeld. U weet wel: "Beam me up, Scotty!". Er wordt beweerd dat dit ook de laatste woorden waren van een Amerikaanse misdadiger, even voor hij op de elektrische stoel werd gezet. Voor zover mij bekend, heeft Scotty toen niet snel genoeg kunnen reageren. Hoe straal je iemand van een ruimteschip naar de oppervlakte van een planeet en weer terug? Ook hier vertelt Krauss eerst dat een dergelijk staaltje praktisch niet te

rijmen valt met de wetten van de Natuurkunde, en hoe hij ook draait, hij komt de wanhoop nabij. De quantummechanica geeft de doodslag, dit kan echt niet. Maar toch, de fantastische verziners van Star Trek krijgen van hem het Voor(oor)deel van de Twijfel.

Maar dan, eindelijk, precies op blz. 100, ontdekt Krauss een heuse fout in Star Trek. Een buitenaards wezen heeft een spoor van antiprotonen achtergelaten, en de bemanning van Star Trek lokaliseert de antiprotonen door naar annihilatie straling van 10 keV te speuren. Dat moet op zijn minst 511 keV zijn, afkomstig van eventuele verdwaalde positronen, en anders maar liefst 940 MeV!

Ik heb mijn vriend toen een brief geschreven. "Van al die onmogelijke natuurkunde in Star Trek", schrijf ik hem, "is dit nu juist het enige wat ik wél kan begrijpen! De Nederlanders die je vertaling lezen zullen hier onmiddellijk de hand herkennen van een Overheidscommissie. Het verhaal speelt in het derde millennium, dus heeft deze commissie tijd genoeg gehad voor een grondige herdefinitie van de ElektronVolt. Het waren geen technische redenen geweest waardoor men zich tot een herdefinitie geroepen had gevoeld - technici zullen geprotesteerd hebben, want zo'n herdefinitie is niet alleen verwarrend, maar kan zelfs gevaarlijk zijn.

Neen. Het waren zuiver pedagogische argumenten: de kindertjes op school zullen minder moeite hebben met het leren van de natuurwetten voor het annihilatieproces wanneer dit bij een mooi rond getal plaatsvindt. Waarom de commissie zoiets denkt moet je mij niet vragen, Lawrence, maar het zijn precies de argumenten waarmee in ons land Commissies komen aanzetten die de spelling van onze taal steeds weer veranderen.

"Lawrence heeft inmiddels mijn brief enthousiast beantwoord. Eindelijk de oplossing van dit moeilijke probleem. Voor zijn tweede boek, "Beyond Star Trek", is het al te laat, maar misschien zal hij de 't Hooft-oplossing in zijn derde boek, "The Wrath of Krauss", behandelen. En waarom hij al die andere onmogelijke fysica in Star Trek zo vergoelijkte? "Anders verkoopt mijn boek niet", geeft hij ruitelijk toe. Over "Beyond Star Trek" wellicht een volgende keer meer.

**Het IMAU geconfronteerd met klimaatomslag:
Eveline Plesman-Bonnikke is vertrokken**

Donderdag 23 april jl. heeft Eveline Plesman met een gezellige receptie afscheid genomen van het IMAU. Sinds 1971 heeft ze (met een onderbreking van vier jaren) als secretaresse op het instituut de scepter gezwaaid. Begin 70' er jaren is zij begonnen bij een vakgroep die bestond uit 12 man, nu verlaat zij een instituut waar ca. 70 personen werkzaam zijn. Deze groei heeft uiteraard veel veranderingen met zich meegebracht. Als 'spin in het web' maakte Eveline deze ontwikkelingen van dichtbij mee.

Foto Gijs van Ginkel

Met recht was zij 'het gezicht van MFO/IMAU' te noemen; zij hield zich op de hoogte van de vele zaken die speelden en zij slaagde er en passant uitstekend in alle medewerkers stevig onder de duim te houden. Kortom, met hart voor de zaak heeft Eveline zich die vele jaren voor het instituut ingezet maar nu is het tijd voor andere dingen! Meer vrije tijd, meer gelegenheid voor sociale contacten, hobby's enheerlijke vakanties!

Het zal voor iedereen wennen zijn: het IMAU secretariaat zonder Eveline. Toch wensen wij haar natuurlijk allemaal veel plezier en genoegen met haar plannen en ideeën voor de toekomst.

Eveline, het ga je goed! Namens het IMAU,

Inge de Koning

Eveline Plesman-Bonnikke reageert op haar afscheidsfestijn

Beste allemaal,

Bij dezen wil ik iedereen reuze bedanken voor het geweldige afscheid dat mij op 23 april jl. werd bereid! Geweldig zoals dat door het IMAU was georganiseerd! Ben er helemaal verlegen van. Volgens het thuisfront was het de dagen erna ook wat stiller dan normaal in huis! Tot nu toe voelt de vrije tijd als 'vakantie' en dat bevalt uitstekend.

Ik moet zeggen dat ik een enige tijd heb gehad bij het IMAU en de faculteit Natuur- en Sterrenkunde; vele leuke contacten opgedaan, veel geleerd en veel meegemaakt.

Nogmaals veel dank aan iedereen die gekomen is, voor alle bloemen, toespraken en cadeaus (faculteit, IMAU, collega's).

Tot ziens.

Eveline Plesman-Bonnikke

VAARWEL UNIVERSITEIT, VAARWEL UTRECHT: In Fylakra 2, 1998 was het stukje in verband met het vertrek van de beide analisten van Moleculaire Biofysica verminkt en onvolledig afgedrukt. Daarvoor onze excuses. Hier volgt het nog eens en nu compleet.

Vaarwel Universiteit, vaarwel Utrecht

Dat was het motto van de dag op 27 februari jl., toen Moleculaire Biofysica afscheid nam van twee steunpilaren, de analisten Willie Linskens en Marie Louise de Jong-Verheijden.

Marie Louise kwam kersvers na haar HBO opleiding "biochemisch analist" in 1978 in dienst van Moleculaire Biofysica. Zij trof een vakgroep-in-verandering, want er was net een nieuw hoogleraar: Yehudi Levine en de fusie met Radiobiofysica (Reinier Braams, Gerard Casteleijn, Henk Nauta, Greetje Hollander) was aanstaande. Bovendien

Marie Louise

was de koers van het onderzoek verlegd van de fotosynthese naar de relatie tussen de structuur en de functie van membranen.

Marie Louise werkte in eerste instantie zeer intensief samen met dr. Willemke Terpstra en promovendus Hans Lambers. Later werd haar taak breder tengevolge van de verschillende promotie onderzoeken en de biochemische wensen, die daarmee samengingen. Intussen was er ook het één en ander gebeurd buiten de werkuren: de liefde had keihard toegeslagen en zij trouwde met Jurriën de

Jong. Dat bleef niet zonder gevolgen: Moleculaire Biofysica nam initiatieven om vervanging aan te trekken in het kader van zwangerschaps- en ouderschapsverlof.

In dat kader kwam Willie Linskens op de proppen. Ook zij was een jonge moeder en het draaide erop uit, dat de 100% baan van Marie Louise de afgelopen zeven jaar door beiden samen werd vervuld. En zij

Willie

deden dat voortreffelijk. Niet alleen had Moleculaire Biofysica hiermee twee goede vakvrouwen in dienst, ook het "flankerende vakgroepswork", d.w.z. actief bijdragen aan het sociale vakgroepnetwerk, ging hen prima af. Het fotoarchief van Moleculaire Biofysica bevat dan ook vele beelden van cabaretopvoeringen bij promoties, waar de beide dames een prominente rol vervulden, plaatjes van vakgroepzeiltochten, fietstochten, etentjes, Sint Nicolaas vieringen e.d., die laten zien dat mede door hun inbreng Moleculaire Biofysica

een gezellige en inspirerende vakgroep was. Het trof dan ook hard, toen zij beiden besloten de universiteit c.q. Moleculaire Biofysica te verlaten. Willie vond de combinatie: heen en weer reizen Nijmegen-Utrecht en drie kleine kinderen teveel worden. Bovendien werd er hard aan haar getrokken om te gaan werken als verkoopleider in een familiebedrijf, waar badkamerinrichtingen worden verkocht. Na een proefperiode besloot Willie dat te gaan doen.

Marie Louise zat in een soortgelijke situatie: twee jonge kinderen, echtgenoot met een eigen bedrijf aan huis, dat steeds meer werkdruk opleverde en heen en weer reizen van Amstelveen naar Utrecht. Het bedrijf van echtgenoot Jurriën, "De Jong Communications", schreeuwde om extra handen voor het vele werk, zodat Marie Louise besloot om als "managing-director" bij haar echtgenoot te gaan werken. Kortom: Moleculaire Biofysica raakte op 27 februari jl. twee gezichts- en sfeerbepalende vakvrouwen kwijt en dat kan niet zomaar voorbijgaan. Zij werden daarom op het volgende feestprogramma getrakteerd:

27 FEBRUARI 1998
THEMADAG
vaarwel

Universiteit
vaarwel

Utrecht

VOOR
Marie Louise De Jong-Verheijden
en
Willie Linskens

- 09.30 uur: Spiritueel opladen: ontvangst met bloemen, koffie en gebak in kamer 475 van het BBL
- 10.30 uur: Spieronderzoek met behulp van een biofysische badminton competitie in het universitaire sportcomplex in De Uithof.
- 12.30 uur: Praktische Biologie via een georganiseerde rondleiding door de Botanische tuin van de Universiteit.
- 14.00 uur: Experimentele eiwit- en koolhydraatchemie via het verorberen van poffertjes in theehuis Rhijnauwen
- 15.30 uur: Wetenschap in actie: bezoek aan de tentoonstelling "Geleerd in Utrecht" in het nieuwe Utrechts Universiteitsmuseum aan de Lange Nieuwstraat.
- 18.00 uur: Natte chemie, we drinken een borrel bijvoorbeeld in de Winkel van Sinkel of daar waar betere bruine buffers zijn.
- 19.00 uur: De studie van recepten ter bevordering van in vivo membraanvloeibaarheid in café-restaurant Lofen, Domplein 17 te Utrecht. Als gasten vanwege hun band met Biofysica in het verleden zijn op verzoek van de dames, naast hun eigen

levensgezellen, uitgenodigd: Marnix van Gulp, Wim Verwer, Ernst van Faassen, Dick van der Sijs, Hans Lambers en Willemke Terpstra.

Dat feestprogramma verliep in een zeer geanimeerde sfeer. Zowel de vakgroep als de beide vrouwen kijken er met veel genoegen op terug. Moleculaire Biofysica wenst Marie Louise en Willie een heel goede en succesvolle toekomst.

Gijs van Ginkel

N.B. Foto's bij dit verslag zijn van de hand van de auteur.

Piet Ullersma gaat met pensioen

Niet alleen Piet Zeegers vertrekt, maar ook dr. Piet Ullersma, moet door de wet gedwongen (hij wordt 65) de faculteit verlaten, waardoor de "Piet-density" in onze faculteit drastisch afneemt (Piet Brussaard was immers al weg).

De informele afscheidsbijeenkomst van Piet Ullersma zal plaatsvinden op 25 juni a.s. in de bovenzaal van de kantine van het Minnaertgebouw. De bijeenkomst begint om 15.00 uur en de receptie vindt plaats vanaf 16.00 uur. Ook de activiteiten en de inbreng van Piet Ullersma zullen node worden gemist. Wij wensen hem alle goeds voor de toekomst. Als de voortekenen ons niet bedriegen, zal hij overigens niet uit ons beeld verdwijnen, want hij heeft nog verschillende plannen bij de Fysica.

Gijs van Ginkel

Dr. Gerard Barkema na veel omzwervingen terug bij de faculteit

Per 1 maart jl. is dr. Gerard Barkema (32) in dienst gekomen bij het Instituut voor Theoretische Natuurkunde. Hij is voor de faculteit geen onbekende, want in oktober 1992 promoveerde hij bij prof.dr.ir. Wim Lourens op het proefschrift "Monte Carlo methods on distributed systems". Dr. Barkema heeft in Groningen natuurkunde gestudeerd en kwam vandaar naar Utrecht voor zijn promotieonderzoek. Direct na zijn promotie vertrok hij op 1 november naar de Cornell University, Ithaca, New York waar hij als postdoc tot maart 1995 zou blijven. Hij werkte daar aan Monte Carlo simulaties van diverse systemen. Van de VS kwam hij weer korte tijd richting Europa door een aanstelling bij het Instituut voor Theoretische Natuurkunde aan de University of Oxford. Voor wie daar niet mee bekend is: het onderzoek in Oxford vindt plaats in Instituten, die samenwerkingsverbanden zijn van verschillende Colleges. In de Colleges wordt het onderwijs verzorgd.

Dr. Barkema was als postdoc verbonden aan Merton College en volgens zijn zeggen kun je het sociale academisch leven in Oxford eigenlijk alleen beleven door mee te doen aan een College. Daarom werd hij lid van de Senior Common Room van Merton College, zodat hij gedurende de zes maanden, die hij in Oxford verbleef, actief kennis kon maken met typisch Britse College tradities. Onderdeel daarvan zijn o.a. de kledingstradities: op zondag verschijnt men er in smoking, op dinsdag en donderdag in toga en op maandag en vrijdag casual gekleed. Dat hield hem niet vast in Oxford, want het Institute for Advanced Studies in Princeton in de VS trok.

Tijdens het verblijf daar maakte de liefde een einde aan de Amerikaanse periode: Gerard huwde een Nederlandse vrouw en zij verhuisden naar het Europese vasteland. In eerste instantie via een aanstelling bij het Höchst Leistungs Rechen Zentrum in Jülich in Duitsland en nu dan uiteindelijk bij de absolute top: de Universiteit Utrecht.

Gerard zal zich naast zijn onderzoek bij Theoretische Natuurkunde ook bezighouden met het coördineren van onderwijs in de computationele Natuurkunde. In zijn vrije tijd doet hij graag praktische Monte Carlo experimenten: het verplaatsen van een zeilboot over woelig water bij onvoorspelbare winden.

Wij wensen Gerard Barkema een zeer succesvolle en goede tijd in Utrecht.

Gijs van Ginkel.

N.B. Foto is gemaakt door de auteur

De eerste facultaire informatiseringsmedewerker

Half april van dit jaar is **Marlies Trel** in dienst getreden bij de Facultaire Computergroep als informatiseringsmedewerker. Marlies zal zich met name gaan bezighouden met het opzetten en beter structureren van

Uit de collectie van Marlies

de elektronische informatievoorzieningen van de faculteit. Hierbij moet gedacht worden aan de facultaire informatievoorziening via WWW, Intranet toepassingen en de invoering van elektronische formulieren als vervanging van papieren versies (denk bijvoorbeeld aan de interne bestelbonnen, koffie reserveringen etc.) Gekozen is daarom ook voor de functienaam van informatiseringsmedewerker in plaats van automatiseringsmedewerker. Het gaat om de inhoud.

Marlies is zeker geen 'groentje' in automatiseringsland. Ze heeft een ruime ervaring opgedaan in het bedrijfsleven waarbij de nadruk met

name lag op de MS Office/Windows NT omgeving. Dat sluit dus mooi aan bij de facultaire automatiseringsontwikkeling. De overgang naar het universitaire wereldje was in het begin voor haar nog wel even wennen. Met name het fenomeen ADV dagen was een geheel nieuw begrip voor haar!

Henk Mos

Dr. Henrik Rudolph, de eerste 'MUB-se faculteitsdirecteur

Op 24 april bereikte ons via E-mail het bericht van de decaan, dat Henrik Rudolph per 1 juli a.s. Piet Zeegers zal opvolgen als directeur van de faculteit. Het bericht sloeg in als een bom: niemand die er van tevoren iets van wist, nou ja niemand. De naar schatting 200 personeelsleden, die vertrouwelijk ongeveer een half jaar geleden te horen hadden gekregen, dat Henrik onze nieuwe man zou zijn, hadden dat vertrouwen niet beschaamd en er alleen fluisterend en zonder zijn naam uit te spreken met andere ingewijden over gepraat. Het is duidelijk: de faculteit kan een geheimpje bewaren en complimenten zijn hier op zijn plaats.

De redactie toog uiteraard direct na het officieel bekendmaken van het nieuws op pad voor een gesprek met Henrik. Dat vond plaats in Henriks kamer op de vijfde verdieping van het BBL. Op basis van dat gesprek ontstond het volgende beeld.

Henrik is geboren en getogen in Kopenhagen, waar hij opgroeide tot en met zijn universitaire opleiding. Daarna vertrok hij voor zijn promotie onderzoek naar Caltech in Pasadena (Californië). Aansluitend aan zijn onderzoek in Pasadena werkte hij enige tijd als postdoc aan de University of Southern California in Los Angeles. Daar kreeg hij lucht van een stafpositie bij de Utrechtse Atoom en Molecuulfysica, die op zijn onderzoekslif geschreven was. Die baan kreeg hij, waardoor hij in Utrecht belandde. Daar heeft Henrik nu een aantal jaren onderzoek en onderwijs gedaan en mijn vraag was uiteraard: waarom koos je voor een combinatie van 0,6 directeursbaan en 0,4 onderzoek? Het antwoord lag natuurlijk voor de hand: omdat Henrik dat wel zag zitten. Hij wordt geen directeur als Piet Zeegers in die zin, dat zijn takenpakket kleiner zal zijn. Zo zal hij geen activiteiten als bouwheer hebben. Daardoor is het mogelijk om gedurende twee dagen per week onderzoek te blijven doen. Henrik treedt aan als eerste directeur onder de MUB. Volgens die wet heeft de decaan de bestuurlijke eindverantwoordelijkheid, maar die mandateert een aantal bevoegdheden aan de directeur. Henrik krijgt dan ook hetzelfde facultaire takenpakket als Piet Zeegers nl. de verantwoordelijkheid voor de diensten: IGF, de Facultaire Computer Groep, de Facultaire Versnellers, Financiële Zaken, Personeelszaken, Gebouwbeheer, Bureau Onderwijs Zaken, (Cryogene) gassen, de postkamer en de reproductieafdeling.

Gevraagd naar nieuwe plannen antwoordde Henrik, dat hij meer in evolutie gelooft als in revolutie. Hij voelt er niets voor om de zaak op de kop te zetten bij zijn aantreden als directeur. Verder uitgedaagd gaf hij te kennen, dat hij geen voorstander is van leeftijd als beoordelingsaspect, maar functioneren/inzet/vermogen/capaciteiten. Henrik verklaarde 100% achter emancipatiebeleid te staan. Over zijn eigen ideeën op dit ogenblik wilde hij liever nog niet praten, omdat hij die niet voldoende rijp acht. Doorgevraagd kwam toch een ideaal op de proppen: een klantvriendelijke faculteit met een lage drempel bij binnenkomst en bij vertrek de informatie, die de klant wilde. Verder spraken we nog over verschillende soorten leiderschap en communicatie. Volgens Henrik moet je als directeur zonodig hard en

Zoek de 10 verschillen

Foto 1) De komende directeur met Henk Dijkerman (rechts)

Foto 2) De vertrekkende directeur geflankeerd door J. Hoogeboom en Ben Duran, foto OMI, 1982

autoritair kunnen zijn als medewerkers niet naar behoren werken/handelen.

Naar aanleiding van mijn opmerking, dat facultaire medewerkers af en toe zeggen: het bestuur, bestaat dat nog, want we horen er nooit wat van, gaf Henrik aan, dat hij de faculteit beschouwt als een superinstituut wat betreft de communicatie met de medewerkers. Om intensiever met de medewerkers te communiceren wil hij in de vormgeving van de informatieverstrekking niet veel veranderen, maar wel in de hoeveelheid informatie bijvoorbeeld op het gebied van de personele informatie. Hij ziet vooral een gebrek aan communicatie in de facultaire instituten en hij wil zich inspannen om daar de informatie voorziening te optimaliseren. Ook wil hij geen overmatige geheimzinnigheid over nieuwe plannen en ontwikkelingen in de faculteit.

Ik legde een jeugdfoto van Piet Zeegers naast een recente foto van Henrik en de overeenkomsten waren verbluffend: beiden zwart besnord, een zelfde soort coupe en beiden bebrild. Daar houdt de gelijkenis wel zo'n beetje op, want Henrik arriveert dagelijks gehuld in aërodynamisch fietspak, dat net boven de knie is afgesneden, op het hoofd een snelle fietshelm en de handen geschoeid met fietshandschoentjes (u weet wel van die handschoenen met afgeknipte vingers). Alvorens op de fiets te stappen worden de oorschelpen van de walkman geïnstalleerd en dan krijgt de fiets er van langs. Piet Zeegers heeft een andere entree. Hij arriveert dagelijks per automobiel, meestal gekleed in stropdas, colbert enz. en in de hand een tas geklemd. De verschillen zijn duidelijk. Ook bij het maken van afspraken zijn de verschillen opvallend: Henrik noteert zijn afspraken in een elektronische agenda, terwijl Piet de zijne aan het papier toevertrouwt.

Het is duidelijk: met Henrik krijgen we een directeur met een nieuw en eigen gezicht. We wensen hem veel succes, wijsheid en inspiratie en we spreken tevens de wens uit, dat zijn vrolijkheid, vriendelijkheid en toegankelijkheid niet door allerlei managementcursussen de nek zal worden omgedraaid.

Gijs van Ginkel

Foto op de volgende bladzijde: een aërodynamische directeur

N.B. Foto's van de hand/uit archief van auteur

Beeld zonder woorden

Nico Kuipers (foto Gijs van Ginkel)

Nieuws uit het Debye Instituut

1. De BREEDTESTRATEGIE.

Zoals u hebt kunnen lezen in het U-blad is een aanvraag van het Debye Instituut voor subsidie in het kader van de zgn. BREEDTESTRATEGIE positief beoordeeld. De Breedtestrategie is een lokaal Utrechts initiatief, waarbij onderzoeksinstituten worden uitgenodigd voorstellen in te dienen ter verbreding en versterking van de onderzoekssamenwerking. Het Debye Instituut al een interdisciplinair Instituut bij uitstek, bestaande uit zo'n 12 fysische en chemische onderzoeksecties, die behoorlijk wat samenwerkingsverbanden hebben. Versterking van de onderlinge samenwerking kan echter, zeker waar het nieuw onderzoek betreft, zeker een extra impuls gebruiken. De aanvraag betrof hier dan ook een nieuw onderzoeksveld in de Gecondenseerde Materie met de titel "The Physics of Colloidal Matter". De universitaire AdviesCommissie WetenschapsBeleid (ACWB) was zeer positief over het ingediende voorstel, zodat dit tot een definitief voorstel zal worden uitgewerkt. Bij honorering kan maximaal 1 miljoen gulden per jaar beschikbaar komen gedurende een periode van vijf jaar. De helft daarvan wordt door de faculteit betaald, de andere helft door de universiteit.

2. Een TOEKOMSTVISIE voor Debye Instituut Natuurkunde

In verband met de op handen zijnde pensionering van enkele hoogleraren in het fysisch deel van het Debye Instituut heeft het faculteitsbestuur de Instituutdirectie uitgenodigd om een toekomstvisie voor het fysisch deel van het Debye Instituut op papier te zetten. Dat is gebeurd en die is op 11 mei aan de decaan overhandigd. In deze toekomstvisie hebben de aanbevelingen van de Search Committee voor de leerstoel Gecondenseerde Materie en de aanvraag in het kader van de Breedtestrategie uiteraard een plaats gekregen. De hoofdlijnen van deze visie zijn op 24 mei jl. besproken met de stafleden van het Instituut in aanwezigheid van de directeur van het Instituut, prof. Henk Lekkerkerker en de decaan van de faculteit, prof. Hans van Himbergen. Gesprekken zijn nu gaande over deze visie van de decaan met stafleden van Natuurkunde. Daarna zal ongetwijfeld in overleg met de directie van het Debye Instituut deze visie worden omgezet in een werkplan. Er zijn nog diverse punten van discussie zoals o.a. de onderbrenging van het atmosferisch chemisch onderzoek van Atoomfysica. Past dit binnen het

kernthema van het Debye Instituut of vindt dit een beter onderdak bij het IMAU? De toekomst zal het leren, u hoort er meer van.

3. De facultaire VERSNELLERS

De faculteit heeft enkele versnellers beschikbaar, die voor het merendeel worden gebruikt door onderzoekssecties van het Debye Instituut (Grenslaagfysica, Katalyse). Onderzocht wordt op dit ogenblik of het Debye Instituut hoofdverantwoordelijke zal worden voor de versnellers inclusief onderhoud, vernieuwing, vervanging enz. Als daartoe zou worden besloten betekent dit, dat de facultaire versnellers onder verantwoordelijkheid van het Debye Instituut komen. Dat vereist uiteraard de nodige zorgvuldige afspraken zeker en vooral voor de mensen, die daarmee werken. Daaraan wordt gewerkt. Ook daarover hoort u in de toekomst meer.

Trouw MAANDAG 11 MEI 1998

19

VOORPROEFJE OP WARME ZOMER

Het was zomers genieten gisteren overal in Nederland. Niet iedereen koos voor de file richting de Noordzeekust. Met een boek en een thermoskan koffie is het ook goed toeven in de avondzon in het groene gras van het landgoed Rhijnauwen tussen Utrecht en Bunnik.

FOTO MAARTEN HARTZIG

4. LENTEBEELDEN

In het ochtendblad Trouw van 11 mei jl. troffen wij een foto van dr. Arjen Vredenberg en zijn echtgenote, genomen na werktijd (!), terwijl zij genieten van het zachte lenteweer op een regionaal grasveld in de nabijheid van De Uithof. Voor u denkt, dat Arjen hier zijn tijd in ledigheid doorbrengt: hij leest het meest recente proefschrift van de sectie Grenslaagfysica van het Debye Instituut over het mechanisme van roestvorming aan ruw ijzeren oppervlakken. Dit als voorbereiding op de uitzending van het televisie programma Kwintessens op 9 juni om 23.30 uur, waarin zijn chef Frans Habraken daarover een openbare les zal geven.

Gijs van Ginkel

Risico-evaluatie en inventarisatie

In het kader van de Arbo-wet moet bij de universiteit en dus ook bij onze faculteit een risico-inventarisatie en evaluatie worden uitgevoerd. Als voorbereiding daarop was er op 2 juni a.s. een informatie bijeenkomst georganiseerd van AMCP's, directeuren en afdelingshoofden van Instituten, Centra, Onderzoek Scholen, diensten en de Faculteitsraad van Natuur- en Sterrenkunde. (Mocht u niet weten wat AMPC's zijn: dat zijn de ARBO en Milieu Contact Personen). Deze personen, maar met name de ACMP's zullen de komende maanden het haasje zijn bij het uitvoeren van de Risico-evaluatie en Inventarisatie (RI&E). Zij hebben inmiddels van Carel de Graaf een 229,6 gram zware bundel gekregen voorzien van vragenlijsten, informatie materiaal enz.

Op 15 juni krijgen ze een cursus: "invullen van elektronische vragenlijsten". Bereidt u zich vast voor op deze risico-evaluatie. Met andere woorden: kijk om u heen naar alle zaken die bij uw werk en functioneren een gezondheids/veiligheids/welbevinden risico vormen en noteer ze, dat scheelt u bij het invullen van de vragenlijsten. Het verlicht ook de taak van de ACMP's. Een goede risico-inventarisatie en -evaluatie is belangrijk voor het realiseren van de meest veilige en gezonde werkomstandigheden, zoals alle Dienstcommissies van de afgelopen jaren bij voortdoring hebben aangegeven. U bent nu dus zelf aan zet om dat te helpen realiseren.

Gijs van Ginkel

Oratie Harrie Eijkelhof

Op 14 mei hield Harrie Eijkelhof, pas benoemd als hoogleraar aan het Centrum voor Natuurkunde Didactiek, zijn oratie, getiteld 'Natuurkunde leren waarderen'. Daarin schetste hij een verontrustend beeld van de toekomst van het natuurkunde onderwijs. Hij signaleerde drie problemen: natuurkunde wordt door leerlingen ondergewaardeerd, de leerresultaten vallen tegen en goed gekwalificeerde leraren natuurkunde worden schaars.

Vervolgens droeg hij elementen aan voor de oplossing van die problemen. Daarbij ging hij te rade bij ervaringen en nieuwe plannen in binnen- en buitenland. Dat bracht hem onder andere tot de suggestie dat onze Faculteit zou kunnen meehelpen aan het ontwikkelen van verdiepingsmodules natuurkunde elk met een studielast van 40 uur, waarvoor de nieuwe 'tweede fase VO' plaats biedt. Wij kunnen die mogelijkheid aangrijpen om leerlingen met veel interesse en talent voor natuurkunde een aantrekkelijk en uitdagend programma te bieden.

Hij wees ook op de nieuwe educatieve studievariant in onze faculteit als een belangrijke ontwikkeling en op betere mogelijkheden voor Aio's om de lerarenopleiding te volgen. Verder pleitte hij voor meer diepgaand vakdidactisch onderzoek om de fundamentele problemen van het natuurkundeonderwijs bloot te leggen. Uiteindelijk kwam zijn remedie tegen het gebrek aan waardering voor het vak natuurkunde in het voortgezet onderwijs neer op een pleidooi voor een meer eigentijdse inhoud, een meer effectieve didactiek en meer werkplezier voor huidige en vooral toekomstige docenten.

Harrie, je hebt in je werk, en nu weer in je oratie, laten zien dat je een brede kijk hebt op de natuurkunde, op het natuurkundeonderwijs en op de opleiding van natuurkunde leraren. Je kijkt over grenzen heen, zowel over de grenzen van het vak natuurkunde als over de landsgrenzen. Ik hoop en verwacht dat je dit als hoogleraar van het Centrum voor Natuurkunde Didactiek zult blijven doen en dat de natuurkunde didactici en de andere medewerkers van het Centrum voor Didactiek van Wiskunde en Natuurwetenschappen daarvan in de toekomst zullen blijven profiteren.

Ton van der Valk

*Prof. Harrie Eijkelhof (rechts) spreekt met Prof. Werner van de Weg,
foto Gijs van Ginkel*

Piet Zeegers legt zijn directeursransel neer

Op 1 juli a.s. zal Piet Zeegers zijn taak als faculteitsdirecteur overdragen aan Henrik Rudolph. In verband daarmee zal op 26 juni a.s. een afscheidsreceptie plaatsvinden in de bovenzaal van het Minnaertgebouw. We zullen bij het directoraat van dr. Piet Th. J. Zeegers in een komend nummer van Fylakra wat uitgebreider stilstaan.

Foto Gijs van Ginkel

Het programma op 26 juni ziet er als volgt uit:

Om 14.15 uur is de zaal open.

Om 14.30 uur begint de eerste van een rij van sprekers, die Piet zal toespreken. Dat zijn:

Drs. Jan G.F. Veldhuis, voorzitter van het College van Bestuur.

Prof. dr. Gerard Nienhuis, voormalig stafmedewerker en hoogleraar bij de faculteit, nu hoogleraar in Leiden.

Dr. Jan Kuperus, staflid van het Julius Instituut en facultair bestuurder in vele functies.

Ir. Drs. Gorn van Strien, directeur van de faculteit Diergeneeskunde

Prof. dr. Hans E.J.M. van Himbergen, decaan van onze faculteit.

Hoewel niet in het programma vermeld zal Piet Zeegers wel het laatste woord hebben. Na afloop van deze verbale lawine ter ere van Piet is er de gelegenheid om in de benedenzaal van het Minnaertgebouw een drankje te nuttigen en nog enkele woorden met Piet Zeegers te wisselen. We zullen hem missen.

Gijs van Ginkel

De Fylakra Lentequiz

Van de velen, die een oplossing hadden ingestuurd van onze lentequiz in Fylakra 2 van dit jaar was er niemand, die de foto van de onbekende riant besnorde en goedlachse jongeman juist had geïdentificeerd. Intensieve naspeuringen brachten aan het licht, dat het hier een jeugdfoto betrof van Henrik Rudolph, elders in Fylakra aan het woord als de nieuwe directeur van onze faculteit. Omdat er geen goede inzendingen zijn, zal alleen een troostprijs worden uitgereikt aan de persoon, die de meest onwaarschijnlijke oplossing heeft ingestuurd.

Wetenswaardigheden rond de doop van het Caroline Bleeker Gebouw

Voor de doopplechtigheid van het Caroline Bleeker gebouw waren omstreeks 160 ex-werkneem(st)ers uitgenodigd. Vrijwel allen zijn via telefonisch contact of via andere weg benaderd om te verifiëren of hun adres correct was en zij de uitnodiging op prijs stelden. Ook reageerden nog diverse mensen op de publicaties in Trouw, het Utrechts Nieuwsblad en het U-blad en het radio interview in het programma Pharos op Radio 5. Dat leverde een scala van reacties op en van enkele wil ik u graag deelgenoot maken.

Mevrouw Van de Beldt, de particulier verpleegster van dr. Bleeker van 1980-1984 was aanwezig bij de doopplechtigheid en zij merkte op, toen ik haar later via de telefoon sprak, dat dr. Bleeker in die laatste jaren van haar leven ontzettend eenzaam moet zijn geweest. Omringd door diverse zeer zorgzame en goedwillende mensen, maar ook door enkelen, die uit waren op haar bezittingen en zich niet ontzagen om die ongevraagd voor onbepaalde tijd te lenen. Dat nam zodanige vormen aan, volgens de voormalig tuinman de heer Cornelissen, dat hij de hulp inriep van de notaris, die alle verzorgers en bezoekers bij elkaar riep en de ongeregistreerde leningen ter sprake bracht met het verzoek om de geleende spullen s.v.p. weer op hun plaats te zetten. Geruisloos kwam zo een deel van de spullen weer terug inclusief het gereedschap van de tuinman.

Van 1984-1985 was dr. Bleeker onderdak bij mevr. Van Beek in Zeist. Mevr. Van Beek is inmiddels al ruim de 80 gepasseerd, maar is nog steeds actief als directrice van verzorgingshuis Adullam, waar zij een tiental mensen herbergt. Dr. Bleeker woonde daar in 1984-1985 tot haar dood. Zij bloeide er op, ondanks haar zwakker wordende gezondheid. De verzorging was liefdevol en menselijk, ze had een eigen kamer, het geschilderde portret van vader Bleeker hing aan de muur. Mevrouw van Beek, zelf geridderd voor haar verzorgingswerk, merkte op, dat zij veel respect had voor dr. Bleeker en haar prestaties. Haar relaas ademde een zekere verbondenheid met deze vrouw en alles wat zij had moeten doorstaan om haar bedrijf tot stand te brengen en gaande te houden. Bezoek kreeg mevr. Bleeker slechts zeer sporadisch, de meeste contacten had zij met haar huisgenoten en de omwonenden.

Ad van Gameren: nooit eerder afgebeeld in Fylakra. Hier gefotografeerd door de auteur tijdens een meditatie na zijn inspanningen voor het maken van een mooie poster i.v.m. de naamgeving van het Caroline Bleeker Gebouw

Dr. Bleeker overleed op 8 november 1985 in het verzorgingshuis en was daar opgebaard in haar eigen kamer. Mevr. Van Beek gaf mij de hier afgedrukte foto van dr. Bleeker, die tot in de kamer van dr. Bleeker heeft gestaan.

Naar aanleiding van de publiciteit in de landelijke pers schreef mevrouw A.C. Kool-Vels Heijn uit Amsterdam ons d.d. 21-4-98 onderstaande brief, die we van haar mogen publiceren in Fylakra.

" Zeer Geachte Hr. van Ginkel,

Mijn attente schoonzuster stuurde mij een knipsel uit de krant (Utr. Nieuwsblad) van 17-4-98 over het eerbetoon aan Dr. C.E. Bleeker, door haar naam te geven aan het onderkomen van de Instrumentele Groep Fysica in De Uithof. Dat interesseert mij zeer, want ik heb van 15 aug. 1939 t/m september 1948 op kantoor gewerkt bij de Ned. Optiek- en Instrumentenfabriek Dr. C.E. Bleeker, toen nog op de Oude Gracht 194 te Utrecht. Heel veel herinneringen bewaar ik daaraan; dagelijks kwam ik er met Mevr. Bleeker in aanraking. Het was een klein bedrijf, maar we waren allemaal trots op de goede producten die er gemaakt werden. Heel erg graag zou ik in het bezit komen van het boekje dat U over Mevr. Bleeker schreef. Waar kan ik dit kopen en wat is dan precies de titel en uitgever ervan?

Naast alle lovende dingen die U blijkens het artikel over Dr. Bleeker al meldt, zou ik nog kunnen spreken over haar, voor die tijd, vooruitstrevende sociale voorzieningen voor het personeel: 's morgens en 's middags een korte pauze in de cantine voor koffie resp. thee; een pensioenvoorziening voor het mannelijk personeel met een spaarregeling voor de vrouwen tot hun 27-ste jaar, die bij blijven gebruikt kon worden voor intrede in het pensioenfonds. Ging men eerder weg dan kreeg men het gespaarde mee. Genoemd moet ook worden haar goede houding in de bezettingstijd; het aannemen van Joodse en Duitse onderduikers als personeel. Het regelen van een uitkering voor het personeel, toen er na de inval van de Duitsers in de fabriek in 1944 niet meer gewerkt kon worden. En toen de fabriek nog draaide heeft zij voor dagelijks eten uit de gaarkeuken gezorgd voor al het personeel, omdat voedsel toen al schaars was.

Wetenschap en techniek, initiatief en durf zijn uiterst waardevol, maar dat men daarnaast ook zorgzaam is voor de werknemers en ook daarin initiatieven neemt vind ik wel heel bijzonder! Dat moest ik U schrijven toen het krantenartikel zoveel oude herinneringen bij mij op

riep. Maar misschien wist U dit al en staat er ook iets over in Uw boekje?

Ik hoop dat mijn brief U bereikt en ik ben benieuwd of U mij aan kunt geven hoe en waar ik het boekje kan krijgen. Bij voorbaat dank!

Met meeste hoogachting,

A.C. Kool-Vels Heijn

Mevrouw Kool Vels Heijn heeft inmiddels een exemplaar van de biografie en van het boekje, uitgegeven in het kader van de naamgeving, ontvangen.

Gijs van Ginkel

Prof. Dr. Bram Achterberg directeur van het Sterrenkundig Instituut

Op de zevende verdieping troffen wij, zoals de afgedrukte foto laat zien, een glunderende Bram Achterberg. De redenen van zijn vreugde zal ik u uit de doeken doen. Bram was bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam met de leeropdracht "Fysica van compacte objecten". Met ingang van 1 januari van dit jaar werd hij benoemd als directeur van het Sterrenkundig Instituut te Utrecht. De reden tot echt grote vreugde kwam echter later dit jaar, toen hij op 1 mei jl. op persoonlijke titel (een echte kwaliteitsimpuls dus, al zal dat woord in formele facultaire beleidstermen waarschijnlijk ook nog een andere connotatie kunnen hebben) werd benoemd tot voltijds hoogleraar in Utrecht met als leeropdracht de "Hoge-energie Astrofysica" met nadruk op de astrofysische dynamica en kosmische straling. Het gevolg is, dat hij zijn bijzondere Amsterdamse leerstoel per 1 juli a.s. zal ontruimen. Mocht u niet weten waar Bram mee bezig is als hij zich over de astrofysische dynamica buigt: het gaat hier om onderzoek aan snelle stromingen, explosies en schokken in het interstellair en intergalactisch medium. Bij eventuele vragen: u

kunt hem vinden op de zevende verdieping van het Buys Ballot laboratorium, kamer 753, tel. 5211. Wij wensen prof. Bram Achterberg veel succes en inspiratie en, uiteraard, ook onze hartelijke gelukwensen met deze benoemingen. Bovendien wensen we hem nog voldoende vrije tijd voor zijn hobby: de natuurfotografie.

Gijs van Ginkel

Foto Gijs van Ginkel

Dave van de Heuvel

Nieuwe analist in het Debye Instituut/Moleculaire Biofysica

Met ingang van 15 maart jl. is Dave van de Heuvel (35) in dienst getreden van het Debye Instituut waar hij te werk gesteld is bij de sectie Moleculaire Biofysica. Dave is geboren in Sneek en heeft een HLO-opleiding tot biochemisch analist gevolgd. Aansluitend daaraan kreeg hij werk aan de Universiteit Twente bij de vakgroep Technische Optica, het tegenwoordige Biofysica o.l.v. prof. dr. Jan Greve. Daar combineerde hij zijn ervaring als chemisch analist o.a. met werk aan optische sensoren, confocale microscopie en atomic force microscopie. Dave heeft bepaald geen apparaten angst, zodat hij menige meetsessie samen met promovendi uitvoerde.

Foto Gijs van Ginkel

Een ideale analist voor het Debye Instituut dus vanwege zijn kennis en ervaring met het zgn. "natte werk" in combinatie met het gebruik van geavanceerde meetapparatuur, waarvan sommige zelfs nog in het prototype stadium. Dave zetelt in kamer 467 van het BBL.

Op het ogenblik is hij enigszins nerveus, want zijn partner José kan zeer binnenkort bevallen van hun eerste kind. Om de nervositeit het hoofd te bieden kan hij zich met mate afreageren in zijn muzikale hobby: het bespelen van West-Afrikaanse percussie instrumenten en van de didgeridoo. Ook was hij de oprichter van de Stichting ANTA in Deventer, een

stichting die zich bezighoudt met de organisatie van diverse culturele activiteiten met name in het kader van muziek en dans. Wij wensen Dave een swingende tijd bij het Debye Instituut.

Gijs van Ginkel

Faculteit Natuur- en Sterrenkunde

Princetonplein 5
3584 CC Utrecht

Universiteit Utrecht